

55 הגמרא מבארת את טעמיהם של תנא קמא, רבי עקיבא ורבי יוסי.
 56 מבררת הגמרא: **בְּמֵאֵי קָא מִיפְלִגי** – במה נחלקו התנאים במשנה.
 57 אומרת הגמרא: **תֵּנָא קָמָא סְבַר מְדַת הַלַּח נִמְשְׁחָה בֵּין מִבְּפָנִים וּמֵה**
 58 **שְׁבוּתוֹן הַכְּלִין בֵּין מִבְּחוּץ** [שפת הכלי], ועל כן גם בירוציה שמבחוץ
 59 קדושים המה, ואילו **מְדַת הַלַּח נִמְשְׁחָה מִבְּפָנִים וְלֹא נִמְשְׁחָה**
 60 **מִבְּחוּץ** ועל כן בירוציה שמבחוץ אינם קדושים. **וְרַבִּי עֲקִיבָא סְבַר,**
 61 **מְדַת הַלַּח נִמְשְׁחָה בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ,** לפיכך בירוציה קדושים,
 62 ואילו **מְדַת הַלַּח נִמְשְׁחָה כָּל עֵינָךְ,** לא מבפנים ולא מבחוץ, ועל
 63 כן מה שבתוכה קדוש משום שנתקדש בפה, ואילו מה שעל שפת
 64 הכלי לא נתקדש בפה שלא קידש לא את הצריך לו, ובין שגם
 65 הכלי אינו מקדשו, הרי הוא חול. **וְרַבִּי יוֹסִי סְבַר, אִידִי וְאִידִי – בֵּין**
 66 **מֵדַת הַיֵּבֶשׁ וּבֵין מֵדַת הַלֶּחֶם, נִמְשְׁחָה מִבְּפָנִים וְלֹא נִמְשְׁחָה מִבְּחוּץ,**
 67 **וְהַכָּא תֵּינִינוּ מִטְּעָמָא –** והטעם לכך שחלוקות הן זו מזו לענין
 68 הבריוצים, שבירוצי הלח קדושים ובירוצי היבש אינם קדושים, **דְּלַח**
 69 **נִעְקָר וּמֵתַעֲרַב בְּכָלִי כְּאִשֶׁר נוֹתְנִים עֲלָיו עוֹד וְעוֹד, וְנִמְצָא שֶׁהַגּוֹדֵשׁ**
 70 **מִנְּהוּהָ דְמֵנָא קָא אֲתִי –** מתוככי הכלי בא, וכבר נתקדש בתוכו,
 71 ואילו **הַיֵּבֶשׁ אֵינּוּ נִעְקָר** כאשר מוסיפים עליו עוד ועוד, והגודש
 72 שמעל הכלי לא היה בתוכו מעולם ולא נתקדש.
 73 הגמרא מבררת כיצד נתקדשו בירוצי מדות הלח ללא דעת האדם.
 74 שואלת הגמרא: **וְכִי נִעְקָר מֵאֵי הָיוּ –** ומה בכך שהגודש שבלח היה
 75 קודם לכן בתוך הכלי, וכי נתקדש בכך, והלא **נִבְרָא לְמֵאֵי דְצִרְרִיךְ**
 76 **קָא מִבְּוִין –** האדם התכוון לקדש רק את מה שהוא צריך לו. משיבה
 77 הגמרא: **אָמַר רַב דִּימִי בַר שִׁישְׁנָא מִשְׁמִיָּה** [–בשמון דרבי, זאת
 78 **אֲזַמְרַת –** מכאן יש ללמוד שכלי שרת מקדשין את מה שבתוכם אף
 79 **שְׁלֹא מְדַעַת הָאָדָם,** ועל כן גם כאן נתקדשו הבריוצים אף שלא היה
 80 בדעת האדם לקדשם.
 81 תירוצ נוסף: **רַבִּינָא אָמַר, לְעוֹלָם אֵימָא** [–אומר] **לָךְ שְׁכָלִי שְׁרַת אֵין**
 82 **מִקְדָּשִׁין אֲלֵא מְדַעַת הָאָדָם,** ואף בירוצי הלח לא היו צריכים
 83 להתקדש כיון שלא היתה דעת האדם לקדשם, ומה שאמרו חכמים
 84 שנתקדשו אינו אלא מדרבנן והרי זו משום **נִרְשָׁה** שאם נאמר שלא
 85 יתקדשו, יש לחוש **שְׁמָא הֲרֹאִים שְׁנוּהֵיגִים בְּבִירוּצִים כְּחוּלִין יֵאמְרוּ**
 86 **שְׁמוּצִיאֵין מִכְּלִי שְׁרַת לְחוּל,** כלומר שיתבררו שדבר שנתקדש בכלי
 87 שרת יכול לצאת לחולין, שעל כן בירוצים אלו שכבר היו בכלי שרת
 88 יוצאים הם לחול, ולא ידעו שמה שהם חול הרי זה משום שלא היתה
 89 דעתו לקדשם ולא נתקדשו מעולם. וכל זאת בבירוצי הלח, אבל
 90 בבירוצי היבש שלא היו בתוך הכלי מעולם, לא יבואו לומר כן, ולכך
 91 לא גזרו בהם והם חול.
 92 הגמרא מקשה על דברי רבינא: **מוֹתִיב רַבִּי וְרַבָּא, שֵׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה** [להלן
 93 **ק**] **אֲדוּת סִידוּר לַחֵם הַפָּנִים עַל שׁוּלְחָן הַזֹּהֵב שְׁבֵהִיכֵל, כִּיֶּדֶר אֵת**
 94 **הַלֶּחֶם וְאֵת הַבְּוִיבִין עַל הַשׁוּלְחָן לְאַחַר הַשְּׂפָת, וְהַקְטִיר אֵת הַבְּוִיבִין**
 95 **בְּשִׂפְתַת הַבָּאָה, פְּסוּלָה הַקְטִירַת הַבְּוִיבִים, שְׁהֵי לֹא שְׁהוּ עַל הַשׁוּלְחָן**
 96 **שִׁבְעָה יָמִים מִשְׁבַּת לִשְׁבַּת כְּדִינָם, וְגַם הַלֶּחֶם לֹא יִתֵּר לֹאכִילָה, בְּיַצֵּד**
 97 **יַעֲשֶׂה מַלְכַחְתִּילָה בְּכַדִּי שְׁלֵא יִפְסְלוּ, וְיִצְחָנוּ עַל הַשׁוּלְחָן עִם הַבְּוִיבִים**
 98 **לְשִׂפְתַת הַבָּאָה, וְאֵן יִקְטִירֻם וְיִוֹתֵר הַלֶּחֶם לְכַהֲנִים, וְמָה שִׁיכּוֹל הוּא**
 99 **לְעִשׂוֹת כֵּן וְאֵין הֵם נִפְסְלִים בְּלִינָה, זֶהוּ מִשׁוּם שְׁאִפְּלִי הוּא מוֹנַח עַל**
 100 **הַשְּׁלָחַן יָמִים רַבִּים קוֹדֵם הַשְּׁבַת, אֵין כְּפָךְ בְּלוֹם, כִּיּוֹן שְׁלֹא נִתְקַדַּשׁ**
 101 **קוֹדֵם הַשְּׁבַת, וְכֵל שְׁלֹא נִתְקַדַּשׁ לֹא הוֹכֵשֶׁר לְהַפְסֵל בְּפִסּוּל לִינָה, וְעַל**
 102 **כֵּן יִכּוֹל הוּא לְהַשְׂאִירוֹ לִשְׁבַּת נוֹסַפָּה, וְאֵן לְהַקְטִיר אֵת הַבְּוִיבִים**
 103 **וְלְהַתִּיר אֵת הַלֶּחֶם לְכַהֲנִים. וְאִמָּא** [–מדוע] **הַתִּירוֹ חֲכָמִים לְהַשְׂאִיר**
 104 **אֵת הַלֶּחֶם עַל הַשׁוּלְחָן, הָתָם נִמְי לִימָא –** גם שם היה להם לומר
 105 שאף שמן הדין לא נפסל הלחם בלינה, מכל מקום אין לעשות כן
 106 משום **גְּזִירָה שְׁמָא הֲרֹאִים אֵת הַלֶּחֶם שׁוּהָה עַל הַשׁוּלְחָן אַחַר שְׁבַת,**
 107 **יֵאמְרוּ שְׁמִפְּקִירִין –** משאירים דבר קדוש **בְּכָלִי שְׁרַת** כדי שלא יפסל
 108 בלינה כל זמן שהוא שם.
 109 דוחה הגמרא: **פְּנִים אַחוּץ קָא רְמִית –** האם אתה מדמה ומקשה
 110 מהנעשה בפנים ההיכל על הנעשה מחוצה לו, בעזרה, הלא יש
 111 לחלק ביניהם, שמהשהיית הלחם על השולחן הנעשית בַּפְּנִים

1 **אֵי לֹא הָיוּ לְעוֹלַת הַזֹּהֵב –** אם אינם ראויים להקרב לחובתם, לפי
 2 ששחטם שלא לשמן, **קְרָבִי לְשֵׁם עוֹלַת נְדָבָה,** וכיון שכאשר הם
 3 קריבים כעולת נדבה לא נעקר שמם מהם, אפשר להקריבם גם בלא
 4 התוספת שנוספה עליהם כעולת חובה, ולכך בעולת העומר יביאה
 5 בעשרון אחד, ובעולת התמיד יביאה בלא שני גזירים. **אֲלֵא הָכָא –**
 6 אבל באשם מצורע, **אֵי לֹא מוֹקְמִית לִיהָ בְּמִילְתֵיהָ –** אם לא
 7 תעמידנו כדינו הראשון, **אֲשֶׁם נְדָבָה מִי אֵימָא –** וכי יש אשם שבא
 8 בנדבה, על כן אינו יכול להשאר בשם אשם בלא שיביא עמו נסכים.
 9 הגמרא מביאה ראיה לרבי יוחנן: **תֵּנָא פְּוֹתִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן, אֲשֶׁם**
 10 **מְצוּרַע שְׁשָׁחְמוּ שְׁלֹא לְשֵׁמוּ, אֵי שְׁלֹא נָתַן מְדָמוּ עַל גְּבִי בְּהוֹנוֹת,**
 11 **כְּנֵאמֶר בְּפִרְשַׁת טַהֲרָתוֹ (ויקרא יד יד) שְׁצִרִיךְ הַכֹּהֵן לִיתֵן מִדָּם הָאֲשֶׁם עַל**
 12 **תְּנוּךְ אֲזוּנו הַיִּמִּנִּית וְעַל בִּדּוֹן יָדו הַיִּמִּנִּית וְעַל בִּדּוֹן רִגְלו הַיִּמִּנִּית,** ואם
 13 לא נתן לא נתכפר, **הָרִי זֶה עוֹלָה לְנִפְי מוֹבַחַת –** יקריב את האשם על
 14 המזבח, **וְיַעֲזוֹן נְסָכִים** עמו כדין אשם מצורע, כמבואר בדברי רבי
 15 יוחנן, **וְצִרִיךְ הַמְצוּרַע לְהַבִּיא אֲשֶׁם אַחֵר** שיקרב לשמו כדי לטהרו
 16 **וְלְהַתִּירוֹ לֹאכּוֹל בְּקִדְשִׁים.**

משנה

17 אחר שנתבארו במשניות הקודמות כלי המדה שהיו במקדש, מבארת
 18 המשנה את גודלן של מדות היבש: **כָּל מְדוֹת הַיֵּבֶשׁ שְׁבַמְקָדֶשׁ הָיוּ**
 19 **נְגַדְשׁוֹת,** שהכלי ששימש למדידת עשרון הכיל עשרון רק עם הגודש
 20 שבו, **חוּץ מֵהַמְדָּה שִׁשִּׁמְשָׁה לְמִדִּית עֶשְׂרוֹן שְׁלֹא מִנַּחַת חֲבִיתִי בְּהָן**
 21 **גְּדוּל, שְׁתֵּיהֶן גְּדוּשָׁה לְתוֹכָה –** שהיתה מדה זו גדולה יותר והכילה
 22 עשרון גם כשהיא מחוקה.
 23

24 המשנה מבארת את דין הגודש במדות הלח ובמדות היבש: **מְדַת**
 25 **[–כלי מדידת] הַלֶּחֶם, בְּיִירוּצֵיהֶן [–הגודש שיש בהם] קָדֶשׁ, וּמְדַת**
 26 **הַיֵּבֶשׁ בְּיִירוּצֵיהֶן חוֹל. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר,** טעם החילוק הוא ש**מְדַת**
 27 **[–כלי מדידת] הַלֶּחֶם הֵן עֲצֻמָּן קָדֶשׁ, לְפִיכֵךְ בְּיִירוּצֵיהֶן קָדֶשׁ,** לפי
 28 שנתקדשו בכלי, ואילו **מְדַת [–כלי מדידת] הַיֵּבֶשׁ הֵן חוֹל, לְפִיכֵךְ**
 29 **בְּיִירוּצֵיהֶן חוֹל** לפי שלא קדשו בכלי. **רַבִּי יוֹסִי אָמַר,** החילוק בין
 30 בירוצי מדת הלח לבירוצי מדת היבש הוא **לֹא מִשׁוּם זֶה** שאמר רבי
 31 עקיבא, שודאי שגם מדת היבש היא קודש, **אֲלֵא שְׁהֵלַח נִעְקָר** מתוך
 32 הכלי, שכששופך ומוסיף ושופך לתוך הכלי נעקר מה שהיה בו כבר
 33 ובא למעלה, ונמצא שהבירוצים כבר קדשו בכלי ולפיכך הם קודש,
 34 ואילו **הַיֵּבֶשׁ אֵינּוּ נִעְקָר** כאשר מוסיפים עליו, ונמצא שהבירוצים לא
 35 היו מעולם בתוך הכלי ולא קדשו, ולפיכך הם חול.

גמרא

36 שנינו במשנה שכל מדות שבמקדש היו נגדשות, חוץ משל כהן גדול.
 37 הגמרא מבארת את דברי המשנה וכאיוז דעה היא. שואלת הגמרא:
 38 **מִנֵּי –** מי הוא התנא ששנה את משנתנו, **אֵי רַבִּי מֵאִיר,** שאמר לעיל
 39 (פא) **שְׁהוּ בְּמִקְדֶּשׁ שְׁתֵּי מְדוֹת שֶׁן עֶשְׂרוֹן, חֵד גְּדוּשׁ תְּוָה –** רק אחת
 40 מהן היתה גדושה [ושהכילה עשרון רק כאשר מילאהו עם גודשה],
 41 והאחרת היתה מחוקה [ושהכילה עשרון גם בלא שנגדשה], כאמור
 42 שם בברייתא, ואיך מבואר כאן במשנה שכל המדות היו נגדשות. **וְאֵי**
 43 **רַבְּנָן,** שנחלקו שם על רבי מאיר, **תְּרָא וּמְהוּק תְּוָה –** היתה רק מדה
 44 אחת ומחוקה היתה, ואילו במשנה מבואר שהיו כמה מדות וגם שהיו
 45 נגדשות. משיבה הגמרא: **אָמַר רַב הַבְּרַא, לְעוֹלָם מִשְׁנַתֵּינוּ רַבִּי**
 46 **מֵאִיר** היא, **וּמֵאִי כוּונַת הַמִּשְׁנָה כָּל מְדוֹת שְׁבַמְקָדֶשׁ הֵיוּ נִגְדְשׁוֹת,**
 47 **כוּונַתָּה הִיא שְׁכָל מְדִידוֹת שְׁמִדְדוֹ בְּכָלִי מְדָה זֶה, כְּגוֹן כְּאִשֶׁר מִדְּרוֹ**
 48 **שְׁלֵשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לִפְר שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לֵאלִיל וְעֶשְׂרוֹן אַחַד לְכַבֵּשׁ, הִיוּ**
 49 **נִגְדְשׁוֹת, וְכַדְבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר לְעִיל.**
 50 שנינו במשנה: **מְדַת הַלֶּחֶם בְּיִירוּצֵיהֶן קָדֶשׁ וּמֵדַת הַיֵּבֶשׁ בְּיִירוּצֵיהֶן חוֹל.**
 51 רבי עקיבא אומר, מדת הלח קודש לפיכך בירוציהן קודש, מדת
 52 היבש חול לפיכך בירוציהן חול. רבי יוסי אומר, לא משום זה אלא
 53 שהלח נעקר והיבש אינו נעקר.
 54

שמעון בן יוחאי (מארי דפנימיות התורה) בל"ג בעומר, שענינו הוד שבהוד, סיום ושלמות הבריור דעיקרי המדות, ונמצא, שאז מסתיימת עיקר ההכנה לקבלת התורה.

ובפרט על-פי המבואר ב'תורת חיים'⁵⁴ אודות הקשר דל"ג בעומר עם חג השבועות, ששניהם קשורים עם מתן תורה, מכיון שבחג השבועות היתה התגלות התורה הנגלית, ובל"ג בעומר היתה התגלות רזין דאורייתא, ושניהם קשורים עם ענין הנישואין דכנסת-ישראל עם הקב"ה, אלא שזהו על-דרך החילוק שבין הסעודה שעושים בבית הכלה לסעודה שעושים בבית החתן כו'.

ועל-פי-זה יומתק הקשר דהבעל-שם-טוב לחג השבועות - מכיון שתורתו של רבי שמעון בן יוחאי (נתינת פנימיות התורה בל"ג בעומר) נתגלתה על-ידי תורתו של הבעל-שם-טוב, ועד לגילוי באופן ד"יתפרנסון".

(54) שמות רחצ, ב.

**ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
לקראת חג השבועות, ה'תשי"ז**

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

מנחם שניאורסאהן

המשך ביאור למסכת מנחות ליום שני עמ' א

בלילה שלאחריו במדה פחותה מלוג, וכיון שעדיין נשאר ממנו בבוקר, הלכו ופחתו בשיעורו עד שעמדו על חצי לוג, שהיה די בשיעור זה כדי שידלוק עד הבוקר. **וְאִיכָא דְאָמְרֵי** - ויש שאמרו **מִמָּטָה לְמַעְלָה שִׁיעוּרֵוּ**, כלומר, בתחילה מלאו בכל נר רבע לוג, ועמדו שם לראות אם יספיק, וכשראו שלא הספיק הלכו והוסיפו עד חצי לוג שהספיק עד הבוקר.

מבארת הגמרא במה נחלקו: **מֵאַן דְאָמַר מִמָּטָה לְמַעְלָה שִׁיעוּרֵוּ**, טעמו משום שהתורה חֶסֶה עַל מְמוֹנֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, ואם היו משערים מלמעלה למטה, היו צריכים לשפוך בבוקר את השמן הנשאר. **וּמֵאַן דְאָמַר מִמַּעְלָה לְמַטָּה שִׁיעוּרֵוּ**, טעמו משום שאין עֲנִיּוֹת בְּמִקוֹם עֲשִׂירוֹת, כלומר, בית המקדש הוא מקום משכנו של מלך ואין זה מכבוד המלכות שיתנהגו כדרכם של עניים שמוודים כל דבר במדה ובצמצום, על אף שמשום כך היו צריכים לשפוך את הנותר.

משנה
במשניות הקודמות נתבאר ששיעור המנחה שמביאים עם פר איל וכבש שונה זה מזה, של פר שלשה עשרונים סולת וששה לוגים יין ושמן, של איל שני עשרונים סולת וארבעה לוגים יין ושמן, ושל כבש עשרון סולת ושלשה לוגים יין ושמן. משנתינו דנה כשנתערבה מנחה של אחד מהם בחבירתה מזה דינה: **מְעַרְבִין נְסִיבֵי פְּרִים בְּנִסְבֵי אֵילִים** - מותר לערב את נסכי היין או השמן והסולת של פרים בשל אילים, אף ששיעור מנחתם שונה זה מזה, לפי ששיעור בליתן שוה, שכן בין מנחת הפרים ובין בשל אילים נותן שני לוגין שמן לעשרון, ונמצא שכל אחת מן המנחות נבללה כדינה, וקריב את הנסכים והמנחות לשם הפר והאיל כאחד. וכן מערבים **נְסִיבֵי כִבְשִׁים בְּנִסְבֵי כִבְשִׁים**, כגון של תמידים בשל מוספים, לפי שמנחותיהם של כל הכבשים שיעור בליתם שוה, עשרון סולת כלול בשלשה לוגים שמן. וכן מערבים נסכי כבשים **שֶׁל קָרְבַן יְחִיד בְּנִסְבֵי כִבְשִׁים שֶׁל צִיבּוֹר**, מפני שבלילתם שוה.

המשך ביאור למסכת מנחות ליום שלישי עמ' א

ההיכל, **לֹא כּוּלֵי עֲלָמָא יִדְעֵי** - אין הכל יודעים אלא הכהנים, והם הלא יודעים את טעם הדבר, ורזיזים הם ולא יבואו מכך לירי טעות לומר שמפקידים בכלי שרת, אולם מהוצאת הבירוצים לחול, שקידושם בכלי נעשה בחוץ, בעזרה, **כּוּלֵי עֲלָמָא יִדְעֵי** - הכל יודעים, ובוזו יש לחשוש לטעות שמא יחשבו שמוציאים מכלי שרת לחול.

דברים נוספים אודות הבירוצים: **הֲנֵן הֵתָם** (שקלים פ"ד מ"ד) **מוֹתֵר נְסִיבִים נִתֵן לְקָיִן הַמְּזַבֵּחַ**, שקונים ממותר הנסכים כבשים לעולות כדי להקריבם על המזבח כאשר הוא בטל מקרבנות. מבררת הגמרא: **מֵאַי מוֹתֵר נְסִיבִים**. אומרת הגמרא: **רְבִי חֵיִיא בְּרַי יוֹסֵף אָמַר, בִּירוּצֵי מִדוֹת** - מה שנוסף במדות הגדושות שקנה הקדש לעומת המדות

המחוקות שנמכרו למביאי נסכים. כלומר, שהיה הקדש קונה במדה גדושה, ומוכר למביאי נסכים במדה מחוקה, וההפרש שבין המדות הוא 'מותר נסכים'. מותר זה נפדה, ובדמיו קונים עולות לקיץ המזבח. **רְבִי יוֹחָנָן אָמַר**, הכוונה ב'מותר נסכים' הוא **כְּאוֹתָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה** (שם פ"ד מ"ט) **הַמְּקַבֵּל עָלָיו לְסַפֵּק לְהַקְדֵשׁ סֵלִתוֹת לְמַנְחוֹת מֵאַרְבַּע** סאין בסלע, שקיבל כך וכך סלעים מן הגזבר על מנת שיספק להקדש סליתות לפי שער של ארבע סאין לסלע, ולאחר מכן התייקרו **וְעָמְדוּ בְּשָׁלֵשׁ**, שעתה שויין הוא שלוש סאין לסלע, **וְסַפֵּק מֵאַרְבַּע** סאין לסלע, כפי שסוכם עמו מראש, משום שהקדש קונה בבסוף, והרי כבר קיבל מעות בכדי לספק לפי ארבע סאין לסלע.

טעונים נסכים. וכיון שרק קרבן הבא בנדר ונדבה טעון נסכים, אם כן
 מעתה **אוציא את החובות** [קרבנות החובה] **הנאות מהמת הנהל**
בנהל. מפרשת הגמרא את כוונת הברייתא: **ומאי ננהו** – ומי אלו
 שכיוונה להן הברייתא, **עולות ראיה ושלמי הנהיה**, שלא יטענו
 נסכים כיון שהן קרבנות חובה. אומרת הברייתא: **תלמוד לומר**
בהמשך הפסוק 'או במועדיכם, לרבות שכל הקא במועדיכם טעון
נסכים.
 ממשיכה הברייתא: **משמע להביא את אלו**, עולות ראיה ושלמי
 חגיגה, שהם טעונים נסכים. וכיון שנתרבו אלו, שמא מעתה **אביא**
 גם את **שעירי החטאת** הקרבים ברגל שיטענו נסכים, **הואיל ובאין**
חובה בנהל כמותם, תלמוד לומר (שם טו ח) **'וכי תעשה בן בקר**
עלה או זבח לפלא נדר או שלמים לה, והקריב על בן הבקר וגו',
 ונתפרשו בפסוק נסכי בן בקר, **יש לשאול הלא כבר נאמר 'ועשיתם**
אשה לה' עולה או זבח לפלא נדר וגו' לעשות ריח ניחוח לה' מן
הבקר או מן הצאן, ובן בקר בכלל היה, ולמה יצא מן הכלל
שהזכרה עשיתו בנפרד, הלא די היה לכתוב 'הקריב על בן הבקר'
וגו', אלא בא הפסוק ללמד שיש להקיש אליו [אל בן הבקר] ולומר,
מה בן בקר מיוחד שהוא בא גם בנדר ונדבה, אף כל קרבן שיש
בו דין נסכים, הוא קרבן בנדר ונדבה, ומפסוק זה אנו למדים
שרק מין קרבן שיש בו נדר ונדבה טעון נסכים, ומרבה אני עולות
ושלמים הבאים חובה, כגון עולת ראיה ושלמי חגיגה, כיון שיש
עולות ושלמים הבאים בנדר ונדבה, ומוציא אני שעירי חטאת שלא
מצאנו קרבן חטאת הבא נדבה.
 דרשה נוספת: **'לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן'**
 הנאמר בהמשך הפסוק, **מה תלמוד לומר, אלא לפי שנאמר**
מתחילה 'ועשיתם אשה לה' עולה, שומע אני שאפילו עולת העוף
במשמע ותהיה טעונה נסכים, תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן,
למעט שרק בהמה טעונה נסכים, דברי רבי יאשיהו. רבי יונתן אומר,
דין זה שעוף אינו טעון נסכים, אינו צריך להדרש מ'מן הבקר או מן
הצאן, שהרי הוא אומר מתחילה 'ועשיתם אשה לה' עולה או זבח,
ועוף אינו זבח, אם בן מה תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן,
לפי שנאמר 'אדם כי יקריב מקם קרבן לה' מן הבתמה
מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם, יכול שהאומר הרי עלי
עולה יביא משניהם דווקא, אחד מן הבקר ואחד מן הצאן, שבך
משמע מן הפסוק שהנדר מן הבמה יביא גם מן הבקר וגם מן הצאן,
תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן, שאם רצה אחד מביא ואם
רצה שנים מביא.
 הגמרא מבררת את דעת רבי יונתן. מקשה הגמרא: **ורבי יונתן, למה**
לי קרא – מדוע נצרך פסוק ללמד שרצה אחד מביא רצה שנים
מביא, האמר – והלא אמר רבי יונתן עצמו לגבי הנאמר בתורה (שם
טו כ) 'כי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות ימות, שאין
מקום לאמר שכוונת הפסוק שיומת רק אם יקלל את שניהם, שאף
שלא נאמר 'את אביו או את אמו', אף על פי כן משמע שניהם כאחד
ומשמע כל אחד בפני עצמו, עד שיפירום לה' הכתוב – שיאמר
בפירוש 'תדיו' ללמד שיש צורך בשניהם, וכיון שלא נאמר 'כי איש
איש אשר יקלל את אביו ואת אמו יחידו מות ימות' אין לך לומר
שלא ימות אלא אם יקלל את שניהם. ומעתה, כיון שלא נאמר 'מן
הבקר ומן הצאן יחידו תקריבו את קרבנכם' ודאי שיכול להביא
לנדרו או מן הבקר או מן הצאן.
 מתרצת הגמרא: **איצטריך – צריך הפסוק בפרשת נסכים ללמד זאת**
משום שכלקא דעתך אמינא – היה עולה על דעתך לומר

משלש – ואם קיבל מעות מן הגזבר כדי לספק להקדש סולת כל
 השנה לפי שער של שלש סאין לסלע, ולאחר מכן הוזלו ועמדו
מארבע סאין לסלע, מספק להקדש מארבע לסלע, משום שיד
הקדש על העליונה, וכשם שההדיוט ששילם ולא משך יכול לחזור
בו, אף הקדש יכול לחזור בו ולקבוע את הסיפוק כפי המזיז עתה.
באופנים אלו נמצא שהקדש מקבל על כל סלע סאה אחת יותר,
ובדמי סאין אלו קונים עולות לקיץ המזבח.
 הגמרא מביאה ברייתות כדברי האמוראים בביאור 'מותר נסכים':
תניא בברייתא פוותיה [כדעתן] דרבי חייה בר יוסף, וכן תניא
בברייתא אחרת פוותיה דרבי יוחנן.
תניא פוותיה דרבי חייה בר יוסף, פירוצי מידות הללו, שהם
קדושים, מה היו עושין בהן, אם יש זבח אחר להקריבם עמו, יקריבו
עמו, ואם לא היה שם זבח אחר ולונו – עבר עליהם לילה, ופסלו
בלינה – לינה זו פוסלתם, כיון שכבר נתקדשו בכלי שרת. ואם לאו,
סאין שם זבח אחר ועדיין לא לנו, מקריצין בהן את המזבח. וקריין זה
מהו, מוכרים את הביורצים וקונים בדמיהם עולות, הפשך קרב לשים
ועורות העולות לפניהם, כדון קרבן עולה הקרב כליל ועורו לכהנים.
תניא פוותיה דרבי יוחנן, המקבל עליו לספק סלתות מארבע
ועמדו משלש, מספק מארבע. משלש ועמדו מארבע, מספק
מארבע, שיד הקדש על העליונה. וזהו ששנינו 'מותר נסכים לקיץ
המזבח', שהכוונה למותרי הסאין שהגיעו להקדש באופנים
האמורים.

משנה

ישנם קרבנות שעם הבאתם יש להביא גם נסכים. המשנה מפרטת את
 הקרבנות הללו: **כל קרבנות בהמה שמקריבים הציפור והיחיד**
טעונים [צריכים שיביאו עמם] נסכים, חוץ מן הכבוד והמעשר
והפסח, שהם קרבנות יחיד אך אינם טעונים נסכים, והחטאת
והאשם בין כשהם קרבנות יחיד ובין כשהם קרבנות ציבור, אלא
שהחטאתו של מצורע ואשמו יצאו מן הכלל והן טעונים נסכים.

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא הדורשת מפסוקי התורה בפרשת נסכים, את
 הדינים המבוארים במשנה: **תנו רבנן, נאמר בתורה בפרשת נסכים**
(במדבר טו א) 'ועשיתם אשה לה' עולה או זבח לפלא נדר או בנדבה או
במועדיכם לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן, ובהמשך
פרשה תורה את חובת הנסכים. ויש לדרוש את הפסוק, 'ועשיתם
אשה לה', יכול הייתי לומר שכל קרבן עולה לאשים – המוקטר
על גבי המזבח יהא טעון נסכים ואפילו מנחה, תלמוד לומר
'עולה', שלא כל קרבן טעון נסכים אלא רק קרבן עולה. קרבן שלמים
מניין שאף הוא טעון נסכים, תלמוד לומר 'זבח', לרבות קרבן
שלמים. קרבן תודה מניין, תלמוד לומר 'או זבח', והתיבה 'או'
מרבה קרבן תודה.
יכול שאני מרבה אף כבוד ומעשר ופסח וחטאת ואשם, ואומר
שכל הקרבנות טעונים נסכים. תלמוד לומר בהמשך הפסוק 'לפלא
נדר או בנדבה', שרק קרבן הפא בנדר ונדבה, כעולה ושלמים,
שיכול אדם להתנדב ולהביאם גם ללא שנתחייב בהם, טעון נסכים,
אבל קרבן שאינו בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים.
משמע מהדרשה האמורה להוציא [למעט] את אלו, בכור ומעשר
ופסח וחטאת ואשם שאין מביאם אלא מי שנתחייב בהם, שאינם

המשך ביאור למסכת מנחות ליום חמישי עמ' א

מקשה הגמרא: **ורמינהו – וקשה, שיש סתירה לכך ממה ששנינו**
בברייתא אחרת, נאמר לגבי שעיר המשתלח (שם טו כא) 'וסמך אהרן
את שתי ידיו על ראש השעיר החי, ונלמד מכאן שרק השעיר החי,
דהיינו השעיר המשתלח, הוא טעון סמיכה, ואין שעירי עבודת

בזבחים טעונים סמיכה, דברי רבי יהודה. רבי שמעון חולק ואומר,
הלימוד מהפסוק הוא שרק השעיר החי טעון סמיכה באהרן – על
ידי כהן,